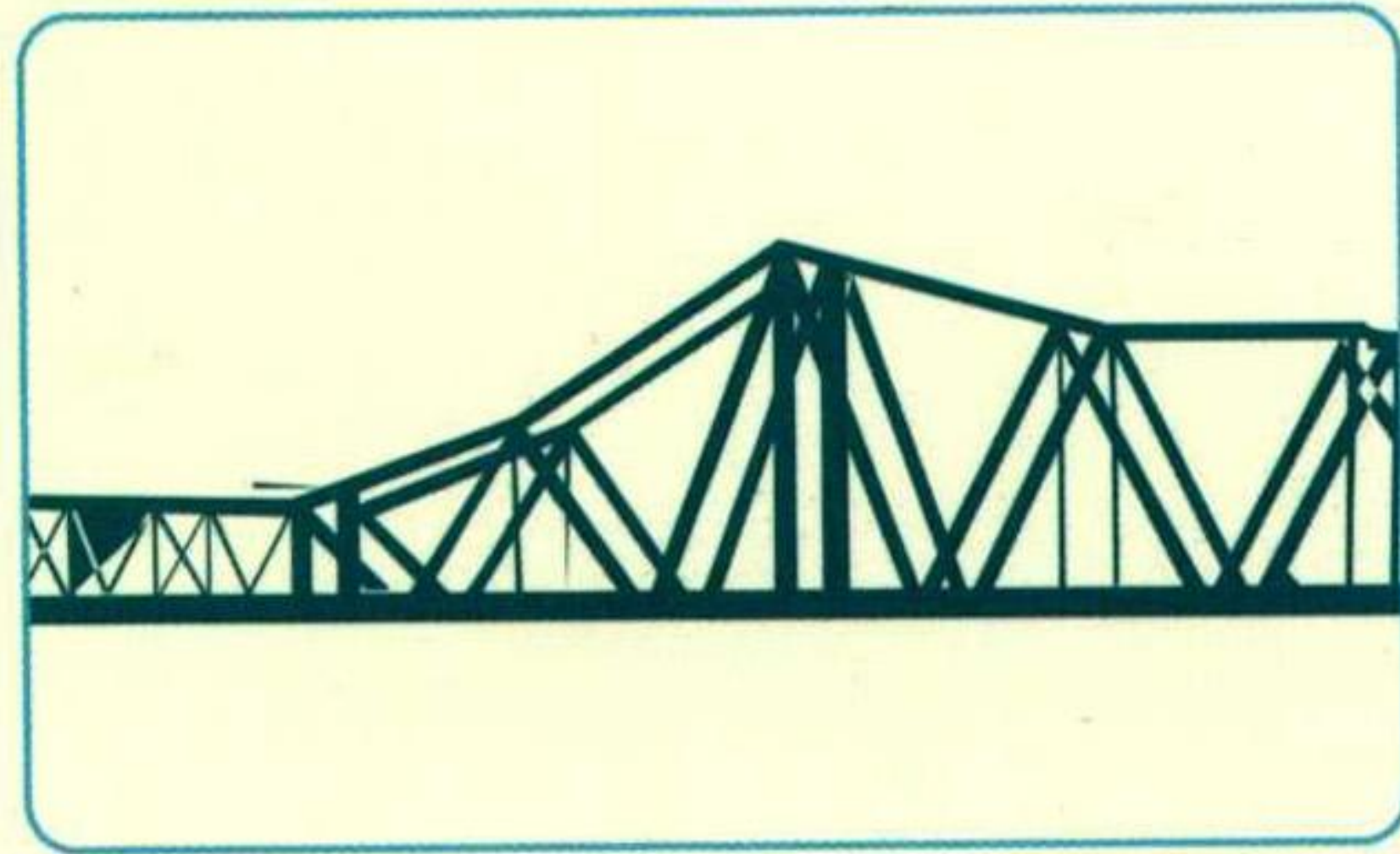

TỦ SÁCH THĂNG LONG
1000 NĂM

TRẦN CHIẾN

Sử ông phố *bóng người*

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

TRẦN CHIẾN

SƯƠNG PHỒ
BÓNG NGƯỜI

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2019

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI
4 - TỐNG DUY TÂN, QUẬN HOÀN KIẾM, HÀ NỘI
ĐT: (024) 38252916 - Fax: (024) 39289143
Website: www.nxbhanoi.com.vn

SƯƠNG PHỒ BÓNG NGƯỜI

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Tổng Giám đốc - Tổng Biên tập
LÊ TIẾN DŨNG

Biên tập: HOÀNG THỊ THÙY LINH
Vẽ bìa: VŨ VĂN CHIẾN
Kỹ thuật vi tính: HOÀNG THÚY LƯƠNG
Sửa bản in: HOÀNG THỊ THÙY LINH

ISBN: 978-604-55-4560-7

In 1.800 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty Cổ phần In Hà Nội, Đ/c: Lô 6B, CN5, Cụm CN Ngọc Hồi, Thanh Trì, Hà Nội. Quyết định XB số: 1189/QĐ-HN ngày 18/9/2019. Xác nhận đăng ký XB số: 2859-2019/CXBIPH/19-164/HN. In xong và nộp lưu chiểu quý III/2019.

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Sinh ra, lớn lên và gắn bó cuộc đời ở mảnh đất ngàn năm văn hiến, với nhà báo, nhà văn Trần Chiến, Hà Nội là đề tài dường như chưa bao giờ cũ trong sự nghiệp cầm bút của ông. Bởi vậy, nối tiếp sau những sáng tác rất thành công như “Cậu ấm”, “A đây rồi Hà Nội bày món”, “Chín bỏ làm mười” thì “Sương phố bóng người” - một tuyển tập tạp văn và truyện ngắn - là tác phẩm tiếp tục mạch nguồn về Hà Nội mà nhà văn Trần Chiến giới thiệu đến bạn đọc.

Với nhà văn Trần Chiến, Hà Nội là một “thành phố đa sắc”, “như kính vạn hoa chỉ nghiêng đi một tý đã thấy khác”. Có lẽ bởi thế, hình ảnh Hà Nội trong tạp văn của ông cũng đầy gam màu, cung bậc, muôn hình, muôn vẻ: vừa thâm trầm, cổ kính, vừa hiện đại, sôi động; vừa đầy bản sắc, truyền thống lại vừa tạm bợ, xô bồ. Góc nhìn của một nhà báo mang đến cho tạp văn của ông cái nhìn khách quan, ở đó không che đậy hình ảnh một Hà Nội có phần ngổn ngang, thậm chí nhếch nhác, khi những khát vọng vươn lên cũng đi cùng với những rạn nứt, đứt gãy của giá trị truyền thống. Nhưng dù khách quan, dù điềm tĩnh, đằng sau trang viết vẫn là những nỗi niềm của một người con Hà Nội đang chứng kiến thành phố thay đổi từng ngày mà vẫn không thể ngừng hoài niệm, nuối tiếc về những cảnh, những người, những nếp tục của một thời sương phố.

Ở thể loại truyện ngắn, 13 tác phẩm được tuyển chọn mở ra cho người đọc về một hiện thực khác. Đó là những câu chuyện về đời, về thân phận con người, nhân tình thế thái. Nhân vật trong truyện ngắn

Trần Chiến đủ mọi tầng lớp trong xã hội, mỗi người một cảnh ngộ, một số phận khác nhau, nhưng cùng gặp nhau trên hành trình tìm kiếm hạnh phúc - là được sống chính là mình, với đúng nhu cầu, mong ước của bản thân, cho dù không phải ai cũng có thể tới đích.

Với dung lượng 360 trang, 31 tác phẩm được tác giả viết ở nhiều thời điểm khác nhau từ năm 1987 đến nay, thuộc hai thể loại tạp văn và truyện ngắn được bố cục tương ứng thành hai phần chính của cuốn sách.

Hai thể loại sáng tác được xếp đặt chung trong một cuốn sách cho thấy được sự đa dạng của ngòi bút văn xuôi Trần Chiến. Điều đặc biệt trong bút pháp của nhà văn này, là dù trong thể loại nào - tạp văn hay truyện ngắn - vẫn có sự kết hợp của chất văn cùng chất báo để tạo nên một thứ văn phong tự nhiên, gãy gọn, điềm tĩnh, giàu tính thời sự, đậm chất đời sống thực. Có lẽ cũng có thể gọi đó là “chất Trần Chiến” - thứ tạo nên dư vị riêng trong tác phẩm của ông.

“Sương phố bóng người” sẽ góp mặt trong Tủ sách phổ thông Dự án Tủ sách Thăng Long ngàn năm văn hiến giai đoạn II để mang đến cho người đọc thêm những góc nhìn về văn hóa Hà Nội.

Nhà xuất bản Hà Nội xin trân trọng giới thiệu đến bạn đọc!

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

SƯƠNG PHỐ BÓNG NGƯỜI

Tạp văn

QUANH CHUYỆN HỌC THÊM

Sang năm 1987, cùng với một loạt chính sách mở rộng quyền tự chủ sản xuất kinh doanh trong thành phố, ngành giáo dục cũng được phép mở rộng việc dạy tư của giáo viên. Theo một văn bản của Sở Giáo dục, người dạy, người học thỏa thuận các điều kiện với nhau (học phí, địa điểm, nội dung chương trình) và điều bảo đảm là người đi dạy “có trình độ văn hóa, phẩm chất, tư cách sư phạm, không có bệnh truyền nhiễm” và “phải báo cho phường xã” ...

Như vậy là với các quy định mới, người giáo viên có đủ tư cách pháp lý để dạy thêm, không như trước đây chỉ được dạy ở các lớp do trường mình tổ chức chứ không được mở lớp lấy (gọi là dạy tư). Trong tình hình kinh tế xã hội hiện tại, việc dạy thêm, cơ bản là có tác dụng tốt, giải quyết được nhiều nhu cầu trong dân. Nhưng đã đi dạy chính khóa rồi còn phải dạy thêm, đã đi học trên lớp đang hoàng rồi lại còn phải học thêm nữa thì hẳn có cái gì trái tự nhiên. Cho nên việc dạy thêm và học thêm đó cần phải xem xét từ nhiều phía, nhất là tìm ra nguyên nhân của hiện tượng xã hội này và làm cho tốt hơn.

Học thêm, học tư ngày càng phổ biến, quy mô vừa rộng vừa sâu, thâm nhập, chi phối mọi gia đình. Trong nội thành, ở bậc phổ thông, có thể quyết đoán rằng, dù muốn hay không, bố mẹ học sinh đều bị “sốt” vì cái quy luật nghiêm khắc đến lạnh lùng, tàn nhẫn này.

TRẦN CHIẾN

Trước đây hai mươi năm, người ta chỉ phụ đạo cho học sinh kém, bồi dưỡng cho học sinh giỏi đi thi. Sự học ngày nay đã khác rồi. Trẻ lớp 1 mới đến trường về nhà đã “nã” bố mẹ tiền học thêm. Lên lớp trên càng phải học thêm, hướng về những thầy cô có tiếng, chứ không phải chỉ dạy con mình, căng nhất là trước kỳ thi tốt nghiệp. Không phải chỉ trong năm, mà đến hè vẫn có lớp học thêm. Vì những lý do tế nhị, tiền thù lao, thầy ít khi đứng ra bàn. Tại những “lò” riêng, hoặc lớp do một nhóm cha mẹ học sinh tổ chức, giá cả rất linh hoạt, thường là cao hơn. Vào đầu năm học 1986 - 1987, một giáo viên luyện thi có tiếng trong thành phố cho biết là “chưa đến hai trăm” một buổi. Đến tháng 4 này, cuối năm học rồi, con số đó lên tới năm bảy trăm.

Đầu năm 1985, Sở Giáo dục khảo sát 12 trường. Trong 228 học sinh phổ thông trung học được lấy ý kiến thì có 82% học thêm và học tư, chủ yếu là học tư. Trong số 124 học sinh phổ thông cơ sở, 75,8% cho biết có học thêm, 22,5% có học tư, cộng là 98,3%, tức là hầu hết có đi học thêm ngoài giờ lên lớp. Các môn tự nhiên và ngoại ngữ được học nhiều nhất, phản ánh xu hướng không thích các môn khoa học xã hội, rồi đến những môn thi vào đại học yêu cầu. Một thầy dạy phổ thông trung học từng “đưa” được nhiều trò vào đại học cho biết mỗi “vụ cày” (một năm học) anh có tiền mua hai chỉ vàng. Ngày “cày” hai buổi, chủ nhật ba, cả tuần nghỉ một hôm, anh hết luyện thi vào PTTH, đại học, trung học chuyên nghiệp đến các lớp học thêm bình thường. “Thật đúng là “cày”, tôi phải ăn thêm nhiều lắm, nói nhiều dịch vụ quánh lại trong mồm”, anh kể thêm. “Ở lớp luyện thi đại học, tôi chỉ lấy toàn em khá, quần kỹ những đề thi cũ, mò “tủ” mới, thế nào số đỗ cũng nhiều, uy tín “lò” tăng lên. Ngoài ra ở những lớp chưa thi, những trò muốn vào lớp A (lớp khá của khối) đều phải đi học thêm thầy

SƯƠNG PHỔ BÓNG NGƯỜI

sẽ dạy lớp đó, tôi càng đông người mời". Có ông thầy tắc trách dạy hai lớp một lúc, ra bài tập cho lớp này làm, sang lớp kia giảng một tẹo rồi lại chạy về bên này chữa. Những nhà khá giả hay "liên kết" với nhau mời thầy, giá cả không thành vấn đề, cốt là con vào được đại học. Lác đác có gia sư, một kèm một.

*

Học thêm gây ra những kết quả gì?

Rõ ràng không thể phủ nhận tác dụng của nó. Xã hội có nhu cầu, cha mẹ học sinh cần thì người thầy mới đáp ứng. Trước hết, học sinh sau giờ lên lớp chính thức được kèm cặp để củng cố, nâng cao kiến thức, làm quen với những dạng đề, dạng bài tập mới. Nội dung bài giảng được các em hiểu kỹ hơn, các kỹ năng được thao tác, rà cho thành thục. Ở lứa tuổi tiểu học, những em có bố mẹ mang cặp lông đi làm cả ngày thì học thêm còn kèm cả nhu cầu thầy trông nom hộ. Trường lớp thiếu, sĩ số đông thì cô không kèm hết lượt nổi, cũng cần học thêm. Đối với các cậu tú ngấp nghé cửa đại học thì khỏi nói. Đề thi đại học vẫn ra trong chương trình phổ thông hay rơi vào phần không trọng tâm, nhất định phải được bồi dưỡng, nâng cao mới giải được. Có thể quyết đoán rằng ngày nay không vào được đại học nếu không học thêm, và như vậy những em vào được có chắc chắn đã là những học sinh phổ thông giỏi nhất (có em không đủ tiền theo lớp)? Nhiều gia đình ở Hà Nội không lạ gì cảnh cháu chắt từ quê ra trọ hàng năm trời để học thêm, quyết chí lều chõng.

Đối với giáo viên, dạy thêm là cách sinh nhai phù hợp nhất, chính đáng nhất, nhất là khối PTTH, vì học đã qua đại học, "sĩ" hơn, khó đi bán xôi chè, thuốc lá hay làm thủ công như số thầy